

EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE 24/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om energibeskattnig

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 september 2010 en proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om energibeskattnig (RP 147/2010 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att ekonomiutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- näringsminister Mauri Pekkarinen
- konsultativ tjänsteman Leo Parkkonen, finansministeriet
- överinspektör Jukka Saarinen, arbets- och näringsministeriet
- gruppchef Antti Paananen, Energimarknadsverket
- teknologidirektör Satu Helynen, Statens tekniska forskningscentral
- direktör Anne Brunila, Fortum Abp
- direktör för planering av affärsverksamhet Christer Paltschik, Gasum Abp
- direktör Veikko Hokkanen, Helsingfors Energi
- utvecklingschef Risto Ryymin, Jyväskylän Energia
- verkställande direktör Tuija Suur-Hamari, Kotkamills Oy

- ledande expert Janne Rauhamäki, Pöyry Management Consulting Oy
- verkställande direktör Jussi Laitinen, Tampereen Sähkölaitos Oy
- verkställande direktör Risto Vaittinen, Turku Energia
- produktutvecklingschef Aimo Åhlman, Valmet Automotive Oy
- expert Kati Ruohomäki, Finlands näringsliv
- direktör Jari Kostama, Finsk Energiindustri rf
- direktör Martti Kätkä, Teknologiindustrin rf
- verkställande direktör Jaakko Silpola, Torvindustriförbundet rf
- verkställande direktör Helena Vänskä, Olje- och Gasbranschens Centralförbund rf
- ombudsman Pekka-Juhani Kuitto, FINBIO — Finska bioenergiföreningen rf
- direktör Aimo Kastinen, Kemiindustrin r.f.
- energiexpert Maiju Westergren, Skogsindustri rf
- projektchef Ari Lampinen, Finlands Biogasförening rf
- verkställande direktör Hannu Kauppinen, Suomen Kaasuyhdistys ry
- miljöskyddschef Jouni Nissinen, Finlands naturskyddsförbund rf.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av
— Koneyrittäjien liitto
— Företagarna i Finland.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Utskottet anser att det är rätt grund för omstruktureringen av beskattningen av drivmedel och uppvärmnings- och kraftverksbränslen att skatterna ska bygga på energiinnehållet och de specifika koldioxidutsläppen. Skatten på drivmedel påverkas också av lokala utsläpp och, i fråga om lätt brännolja, svavelhalt. Då blir olika bränslen jämlikt och konsekvent beskattade.

Skatterna på el, brännolja och tallolja avviker från de ovannämnda. Elen beskattas oavsett produktionsmetod när den överläts för förbrukning från elnätet. Också brännolja och tallolja påförs energiskatt oberoende av energiinnehåll och koldioxidutsläpp. Skatterna på el, brännolja och tallolja är fiskala och är därför uppbyggda på olika sätt än skatterna på drivmedel och uppvärmnings- och kraftverksbränslen.

Energiskattereformen främjar användningen av förnybara energikällor genom att dessa bättre kommer att kunna hävda sig i konkurrensen med fossila bränslen. Reformen siktar också på att minska koldioxidutsläppen i Finland.

Däremot är det en belastning att skattehöjningarna hänger samman med att FPA-avgiften slopas. Höjningarna ska kompensera underskottet till följd av att FPA-avgiften slopades.

Enligt uppgift från industrin är de finländska industriföretagens elskatter i nuläget de elfte högsta i EU och med en skattenivå enligt propositionen kommer de att bli de femte högsta. Elskatten för serviceföretag kommer i dagsläget på åttonde plats bland de strängaste och efter reformen kommer den på fjärde plats. I Finland är elskatten i industrin betydligt högre än för andra elkonsumenter. Elskatten för hushåll blir sjätte högst i internationell jämförelse 2011. Den energiintensiva industrin har i Finland, Sverige, Danmark och Norge beviljats lättnader och befrielse från elskatt. Många länder har olika system för att stödja elproduktionen med förnybara energikällor.

I beskattningen av tung brännolja, naturgas och stenkol ligger Finland i ledningen internationellt sett och kommer på tionde plats i beskattningen av lätt brännolja.

Finland, Sverige, Norge och Danmark har skatterelaterade incitament för produktion av fjärrvärme genom kombinerad produktion av el och värme. Utöver bränsleskatter påförs produktionen av fjärrvärme inga andra skatter. Finland kommer 2011 att ha de näst högsta skatterna på stenkol i kraftvärmeproduktion och de tredje högsta skatterna på naturgas och tung brännolja.

Trafikbeskattningen ligger i dag på internationell genomsnittsnivå men kommer i och med reformen att höra till den tredjedel där skatterna är högst.

Finsk energiindustri rf publicerade den 18 november 2010 en internationell energiskattejämförelse med detaljerad information om energiskatter i EU och till vissa delar på andra håll också.

Den slopade FPA-avgiften och höjningen av energiskatterna

En slopad FPA-avgift för arbetsgivare innebär ett nettobelopp på cirka 830 miljoner euro mindre på årsnivå för att balansera statsfinanserna, uppger regeringen i propositionen. Alla företag drar nytta av att avgiften slopas, men på grund av att avgiften innehöll en gradering är det industrin, parti- och minuthandeln, transportererna, lagerföringen och datakommunikationerna samt fastighets-, hyres- och forskningstjänsterna liksom tjänsterna för affärslivet som har största nyttan på branschnivå. Samtidigt beslutade regeringen kompensera resulterande inkomstbortfall genom att öka energiskatteintäkterna med 750 miljoner euro netto per år från ingången av 2011.

Enligt en bedömning i propositionen kommer höjningarna av skatterna på uppvärmningsbränsle och el att ge staten 726 miljoner euro netto mer i skatteinkomster och det ska täcka underskottet i inkomsterna som uppstår på grund av den slopade folkpensionsavgiften för arbetsgi-

vare. Av höjningen står näringslivet för 394 miljoner euro och hushållen för 332 miljoner euro. Det står i propositionen att skatthöjningarna dirigeras med hänsyn till hur den slopade folkpensionsavgiften gynnar olika huvudsektorer i den mån det är möjligt med beaktande av energiskattsystemets summariska karaktär.

Det beslutades att skatthöjningarna ska gälla bränslen som används för uppvärmning och i kraftverk, dvs. lätt och tung brännolja, stenkol och naturgas plus el. Samtidigt beslöt man börja beskatta naturgasen på samma grunder som andra bränslen.

Enligt uppgift av finansministeriet är energiskatternas andel till exempel av kostnaderna inom skogsindustrin för närvarande ungefär 0,4 procent och kommer att stiga till ungefär 0,6 procent. Energimarknadsverket har uppgett att de årliga energiskatterna utan moms och återbäring inom storindustrin, till exempel på en pappersfabrik, kommer att stiga med ungefär 4,4 miljoner euro om den årliga elförbrukningen på fabriken är 1 TWh.

Återbäringarna av energiskatter till jordbruket och den yrkesmässiga växthusodlingen ska enligt propositionen höjas på så sätt att jordbrukets skattebelastning inte ökar.

Enligt preciserade uppgifter kommer energiskattebördan att öka med ungefär 4 miljoner euro inom växthusodlingen och med omkring 2 miljoner euro inom det övriga jordbruket.

Enligt en gemensam utredning gjord av myndigheterna och näringslivet kommer skatterna att stiga med 77 miljoner euro netto inom den energiintensiva industrin. Effekterna av den slopade folkpensionsavgiften är 81,5 miljoner euro inom den sektorn. Energiskatthöjningen kombinerat med den slopade folkpensionsavgiften leder således till att statens inkomster minskar med 4,5 miljoner euro.

Enligt yttranden som ekonomiutskottet fått är problemet inom den energiintensiva industrin att företagen berörs på olika sätt av energiskatthöjningarna och den slopade folkpensionsavgiften. För vissa företag stiger kostnaderna väsentligt. Inom teknikindustrin drabbas tolv olika företag av de största konsekvenserna av skatthöjning-

arna. Bara två av dem får nytta av skattegiljotinen. Det uppstår problem för de tio företag som inte har någon nytta av skattegiljotinen. Kostnaderna blir kännbart mycket större än den kompensation som den slopade folkpensionsavgiften medger. Enligt uppgift av teknikindustrin rör det sig om metallförädlingsföretag och gjuterier som exporterar 80—90 procent av sin produktion och priserna bestäms på världsmarknaden. Eftersom skatthöjningarna inte kan göras direkt i priserna, försämrar de företagens lönsamhet och möjligheter att investera och anställa personal.

Utskottet har fått liknande exempel på energiintensiva exportföretag inom skogsindustrin och den kemiska industrin.

Skatteåterbäring till energiintensiva företag

I 8 a § i lagen om punktskatt på elström beskrivs det om skatteåterbäring för energiintensiva företag. Om de punktskatter som företaget har betalat utgör mer än 3,7 procent av företagets förädlingsvärde, har företaget rätt att i fråga om den överstigande delen söka återbäring på 85 procent av det punktskattebelopp som betalats för produkterna eller ingått i upphandlingspriset. Med produkter avses el, stenkol, brännolja, naturgas, tallolja plus lätt och tung brännolja. Av återbäringen utbetalas dock endast den del av beloppet som överstiger 50 000 euro.

Den gräns som är tillåten i EU är 0,5 procent av förädlingsvärdet.

Regeringen föreslår inte att den ovannämnda så kallade skattegiljotinen ändras. Enligt motiven utredde en inofficiell arbetsgrupp för den offentliga förvaltningen och näringslivet hösten 2009 beskattningen av energiintensiva företag på basis av dagens och de för 2011 planerade skattenivåerna plus skattegiljotinens funktioner såväl i dess nuvarande form som utifrån olika förädlingsvärdeprocenter som tillämpats i giljotinen. Utredningen visade att en skattegiljotin i dess nuvarande form är betydligt effektivare än vad man tidigare räknat med.

Ekonomiutskottet begär att finansutskottet söker metoder för att kompensera enskilda företag för oskäligt höga kostnader till följd av energi-

skattehöjningarna i de fall där effekterna av den slopade folkpensionsavgiften och skattehöjningen inte matchar varandra och skattegiljotinen inte fungerar på avsett sätt. Samtidigt kan man undersöka modeller där giljotinens storlek knyts till företagets potential och åtgärder för energieffektivitet. Dessutom måste man ta hänsyn till att många företag redan nu har höjt energieffektiviteten i avsevärd grad genom investeringar.

Utskottet anser att en orättvis beskattning inte får riskera företagens överlevnad, investeringar och möjligheter att sysselsätta. Samtidigt begär utskottet att det reds ut om skatteåterbäringen kan betalas ut till exempel per kvartal, så att den tidigare blir disponibel för företaget och inte binder upp driftskapital som är viktigt för företaget. Beloppet kunde avstämmas varje räkenskapsperiod. Dessutom finns det anledning att utreda om egenandelen på 50 000 euro är lämplig framför allt för små energiintensiva företag och växthusföretag eller om den bör sänkas eller slopas helt.

Naturgas och biogas

Enligt en analys (World Energy Outlook 2010) publicerad av IEA 9.11.2010 befinner sig naturgasmarknaden i en brytningsfas. Det förekommer överproduktion av naturgas i världen och priserna kommer att sjunka. Överutbudet skapar också ett tryck på ändringar i kopplingen till oljepriset, särskilt i Europa.

Enligt Energimarknadsverkets statistik över priset på naturgas steg det totala priset exklusive skatt (euro/MWh) i Finland med nästan 50 procent mellan 2004 och september 2010. Enligt den senaste statistiken varierade priset beroende på typ av användare mellan knappt 30 euro/MWh och nästan 35 euro/MWh. Skatten är i dag 2,016 euro/MWh och försörjningsberedskapsavgiften 0,084 euro/MWh.

Enligt propositionen ska energiinnehållsskatten på naturgas vara 3,00 euro/MWh 2011—2012, 5,50 euro/MWh 2013—2014 och 7,70 euro/MWh från och med 2015. Koldioxidskatten ska vara 5,94 euro räknat från det att lagen träder i kraft och försörjningsberedskapsavgiften ska fortfarande vara 0,084 euro/MWh. Skatter-

na och avgifterna i fråga om naturgas ska vara 9,024 euro/MWh fr.o.m. 2011, 11,524 euro/MWh fr.o.m. 2013 och 13,724 euro/MWh fr.o.m. 2015.

Inom kombinerad el- och värmeproduktion är koldioxidskatten hälften av det fulla beloppet, dvs. 2,97 euro/MWh. Inom sådan här naturgasförbrukning är skatterna och avgifterna sammantaget 10,754 euro/MWh fr.o.m. 2015. Också industrin drar nytta av den halverade koldioxidskatten.

Enligt expertberäkningar påverkas naturgasens konkurrenskraft i väsentlig grad av priset. Konkurrenskraften har försämrats framför allt på grund av prisstegringen. Skatten är en ytterligare bidragande faktor. I relation till energiinnehållet är den föreslagna skatten på naturgas även som högst lägre än skatten på stenkol och lätt och tung brännolja.

Enligt finansministeriets beräkningar kommer ändringen i skatten på naturgas inte att påverka konkurrenskraften mellan stenkol och naturgas eller körordningen för kraftvärmeanläggningar.

Naturgasen är ett bra bränsle. Koldioxidutsläppen är betydligt mindre än i fråga om stenkol och brännolja. Också övriga miljökonsekvenser är små. Skatten på naturgas har hittills varit låg. Med tanke på en jämlik beskattning av olika energiformer kan ändringen av skatten på naturgas enligt förslaget betraktas som skälig.

Men skattehöjningen kommer ändå att föra med sig stora extra kostnader för industrianläggningar som använder stora mängder naturgas. Då försämrar exportföretagens konkurrenskraft och deras lönsamhet belastas, om merkostnaderna inte kan överföras till priserna. Exportföretag har det svårt att höja priserna på grund av höjda energikostnader, eftersom priserna bestäms på den internationella marknaden enligt efterfrågan och utbud.

Ekonomiutskottet ser det som motiverat att biogas fortfarande är skattefri. Höjningen av skatten på naturgas gör att biogasen blir mer konkurrenskraftig vid tillförsel i naturgasnätet. Utskottet väntar sig att skattefriheten bidrar till

ökad produktion och användning av biogas också utanför naturgasnätet.

Biogasen är miljövänlig och neutral när det gäller koldioxidutsläpp, eftersom den inte är ett fossilt bränsle. Biogaserne är också ett inhemskt bränsle med regionalekonomisk potential.

Kombinerad produktion av värme och el

Inom kraftvärme påförs en punktskatt på fossila bränslen, naturgas, stenkol och tung och lätt brännolja utifrån energi- och koldioxidinnehåll. Vardera bestämningsgrunden är lägre än i trafiken. Dessutom är koldioxidskatten på uppvärmningsbränslen i kraftvärmeproduktion hälften av koldioxidskatten inom annan användning. Syftet med halveringen är att lätta upp den överlappande belastningen av beskattning och utsläppshandel på kraftvärme och att se till att kraftvärmens behåller sin konkurrenskraft gentemot separat produktion.

De föreslagna ändringarna i beskattningen av bränsle som används för uppvärmning och i kraftverk är påtagliga. Därför följer regeringen vilka konsekvenser energibeskattningen har när det gäller användningen av olika energikällor och deras utsläpp.

Utskottet ser det som viktigt att regeringen ger akt på om konkurrensen mellan naturgas och stenkol förändras och hur marknadspriset på bränslen och el och priset på utsläppsätter inverkar. Skattebeslutet får inte leda till att konkurrenskraften för naturgas försvagas så att gasen ersätts med stenkol. Skattereformen får inte genom att försämra fjärrvärmens konkurrenskraft bädda för fastighetsspecifik värmeproduktion som skulle leda till ökad elförbrukning. Anläggningsinvesteringarna får konsekvenser långt in i framtiden, så skattegrunderna bör vara konsekventa på sikt. Utskottet anser att det är rätt att differentiera skattehöjningarna på naturgas och brännstovv över flera år, så att det finns tid att anpassa sig efter dem.

Konsekvenser för hushållen

Skattehöjningarnas effekter för hushållen beräknas bli 332 miljoner euro, vilket kommer att leda till betydligt högre boendekostnader. Finansmi-

nisteriet räknar med att boendekostnaderna i småhus kommer att stiga med ungefär 250 euro per år och med knappt 100 euro per år i lägenheter på 75 m² i flervåningshus efter övergångsperioden.

Här anser utskottet det angeläget att energibolag, fastighetsbolag och bland annat Motiva Oy effektivare råder och vägleder de boende att spara energi och använda ny energisparande teknik. Genom att spara energi kan man kompensera kostnadshöjningen.

Elbilar och biogasbilar

Enligt propositionen ska drivkraftsskatten för renodlade elbilar bestå. Men den ska sänkas med ungefär 77 procent. Till exempel kommer skatten på en liten bil att sjunka från ungefär 350 euro till ungefär 80 euro per år. Den totala skattebördan på elbilar på lång sikt, tio år, ska vara en tredjedel av skatten på dieselbilar av samma typ och med samma pris och en knapp tredjedel av skatten på bensinbilar.

Ekonomiutskottet begär att finansutskottet funderar på om renodlade elbilar helt och hållet kan befrias från drivkraftsskatt för viss tid. Det skulle vara ett incitament att utveckla elbilar snabbare och att köpa och använda elbilar. Om elbilar blir vanligare bidrar det till miljömålen. En elektrifiering av trafiken kunde vara ett incitament att skapa ett finländskt företagskluster där bland annat ackumulatorteknik skulle ingå som en del. Finland bör vara en föregångare på det här området också.

Enligt propositionen ska naturgas inte beskattas som bränsle. Däremot ska biogasdrivna fordon på nytt påföras drivkraftsskatt. Skatten för en gasdriven liten bil ska vara omkring 200 euro per år.

Finland har gott om bioresurser som kan förädlas till biogas för användning som drivmedel. Det kräver investeringar i raffinaderier och distributionsnät. Vi har inte många raffinaderier för biogas och distributionsnätet är glest jämfört med exempelvis Sverige. Villkoret för investeringsbeslut är att det finns efterfrågan på biogas.

Utskottet föreslår att man ska fundera på om också biogasdrivna bilar kan befrias från driv-

kraftsskatt. Det skulle bidra till uppbyggnaden av en infrastruktur och ett ökat antal gasdrivna bilar i trafiken. Råvaran för biogas som drivmedel och en långt förädlad gas skulle vara inhemsk, vilket är viktigt för samhällsekonomin och försörjningstryggheten. Det är påkallat att bevaka hur skattebesluten inverkar på kapaciteten att förädla biogas och ett utökat distributionsnät.

Om biogasbilar befriades från drivkraftsskatt skulle det ha liten samhällsekonomisk betydelse.

Bränttorv

Regeringen föreslår att bränttorv, som i nuläget inte beskattas, ska påföras energiskatt. Skattebeloppet stiger gradvis så att det är 1,90 euro/MWh 2011—2012, 2,90 euro/MWh 2013—2014 och 3,90 euro/MWh från och med 2015. Skatten är fiskal.

Bränttorv är en inhemsk energikälla av stor vikt för självförsörjningen på energi och försörjningstryggheten. Utskottet anser att det av miljöskäl i sig är motiverat att beskatta torv. Men enligt utredningar finns risken att beskattningen av torv kombinerat med stöden för förnybara energikällor förbättrar konkurrenskraften för energivirke. Det kan leda till att virke i stället för rå-

vara inom skogsindustrin blir en energikälla. Då stiger priset på råvaran inom skogsindustrin och konkurrenskraften försämras.

Utskottet ser det som behövt att ge akt på om skatten på torv bidrar till att förädlingsbart virke börjar användas för energiproduktion. Om det går så, bör en ändring i skatten på torv övervägas.

Beskattningen av torv hör inte till tillämpningsområdet för energiskattedirektivet, så den får avgöras nationellt. Om torven beskattas blir bland annat förbudet mot skattediskriminering i EU och bestämmelserna om statliga stöd till lämpliga och beskattningen måste anmälas till EU.

Om EU inte godkänner den föreslagna gradvis stigande skatten och skatten därför måste tas ut enligt den slutliga nivån, föreslår utskottet att beskattningen av torv ses över på nytt så att torven omfattas av nationella beslut.

Ställningstagande

Ekonomiutskottet anför

att finansutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors den 25 november 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Mauri Salo /cent
medl. Hannu Hoskonen /cent
Harri Jaskari /saml
Anne Kalmari /cent
Matti Kangas /vänst
Toimi Kankaanniemi /kd
Jouko Laxell /saml

Eero Lehti /saml
Päivi Lipponen /sd (delvis)
Marjo Matikainen-Kallström /saml
Petteri Orpo /saml
Sirpa Paatero /sd
Oras Tynkkynen /gröna
Markku Uusipaavaliemi /saf
Ulla-Maj Wideroos /sv.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Regeringens beslut att slopa FPA-avgiften för arbetsgivare kringsskar statsfinanserna med mer än 1 000 miljoner euro. Det är en avgift som arbetsgivarna betalar som en del av lönen. Avgiften var i likhet med arbetsgivarnas pensionsförsäkringspremie ett viktigt led i näringslivets medfinansiering av den offentliga välfärden. När FPA-avgiften slopades skulle kompenserande finansiering enligt regeringens ursprungliga mål sökas hos arbetsgivare och näringslivet, inte bekostas av hushållen. Nu tvingas hushållen betala en orimligt stor del av skattehöjningsbehovet.

Skattebördan slår relativt sett hårdare mot låginkomsttagare, eftersom en större andel av deras pengar går till förbrukning av el, värme och drivmedel. Det betyder att miljöbeskattningen är regressiv. De energiskattehöjningar som Kiviniemis regering föreslår kommer att ge staten mer skatteinkomster, men ungefär hälften av summan kommer från hushåll och i synnerhet från hushåll med låga eller medelhöga inkomster. Trots socialdemokraternas krav har ingen ordentlig analys av inkomstfördelningen gjorts. Vid sidan av hushållen får också kommunerna det svårt när de utöver befintliga utgifter tvingas betala en tio procent högre energiräkning från ingången av nästa år.

Fel energipolitik

Propositionen lanserades som en grön skattereform. Den är huvudsakligen riktad till utsläppshandelssektorn där utsläppshandeln i hela EU lägger fast utsläppsnivån. Utsläppen kommer alltså inte att minska till följd av skattereformen. Energiskattehöjningen är följaktligen i första hand avsedd att generera skatteinkomster.

Miljöbeskattningen bör få större betydelse utanför utsläppshandeln, alltså i trafiken, jordbruket och byggsektorn, där det inte finns så många styrmedel för utsläppsreduktion. Framför allt

behövs det incitament för bättre energieffektivitet.

Naturgas och fjärrvärme monteras ner

De föreslagna höjningarna i punktskatterna på uppvärmningsbränslen kommer att försämra villkoren och konkurrenskraften för fjärrvärme och tillhörande energieffektiv kraftvärme. Det kan också leda till att alternativa värmesystem ökar i områden där det är naturligt med fjärrvärme. Om infrastrukturen för fjärrvärme och tillhörande kraftvärme slits ner kommer möjligheterna att utöka den förnybara träbaserade energin att försämrast.

Naturgasen är inte enbart ett universalbränsle, den är också miljövänlig energi. Vid förbränningen uppkommer inga utsläpp av partiklar, svaveloxid eller tungmetaller. Användning av naturgas förbättrar inte bara luftkvaliteten utan dämpar också klimatförändringen.

Propositionen leder till att skatten på naturgas stiger fem- eller sexfaldigt beroende av typ av användning och priset med omkring 30 procent. Konkurrenskraften försämrast i relation till stenkol och torv. Koldioxidutsläppen ökar när kol och torv ersätter naturgas, vilket strider mot de miljöpolitiska målen. Den effektiva kraftvärmens som bygger på naturgas minskar och separat produktion ökar, vilket bidrar till ökade koldioxidutsläpp.

Investeringar förhindras

Beskattningen försämrast naturgasens konkurrenskraft gentemot andra bränslen och då får energibolagen överge sina planer på att bygga ut nätet och dessutom minskar användningen av det nät som finns. Dessutom ändras på ett oskäligt sätt energiproducenternas kostnader, konkurrenskraft och möjligheter att dra nytta av investeringar som redan gjorts.

Den snabba energipolitiska omläggningen ger också motstridiga signaler till dem som planerar

nya investeringar. En långsiktig och konsekvent energipolitik och därmed förutsebara omvärldsvillkor är bland det viktigaste för affärsverksamhet i energisektorn, där brukstiden för investeringar är lång. Om betydande skatthöjningar eller skatteändringar görs, bör de ske gradvis.

Skogsindustrin har genomgått en stor omstrukturering och förbättrat sin konkurrenskraft genom egna insatser. Produktionen håller nu på att återhämta sig i Finland, men propositionen försämrar omvärldsvillkoren och ökar kostnaderna. För att finansiera sitt FPA-beslut höjde regeringen skatterna i skogsindustrin, och sammantaget kommer de direkta kostnaderna inom sektorn att stiga med tiotals miljoner euro från nivå 2009 till 2012.

Särskilda villkor för jordbruket

Propositionen gör det möjligt att kompensera jordbruket för de skärpta energiskatterna genom återbäringar så att skattebördan inom jordbruket i stort sett förblir densamma trots ökande energikostnader. Orsaken uppges vara att gårdarna inte kan höja priset på sina produkter på marknaden till följd av högre kostnader. Förslaget fördubblar återbäringen av energiskatt till jordbruket. Återbäringarna beräknas vara uppe i 52 miljoner euro nästa år.

Återbäringen av energiskatt reducerar de positiva miljöeffekter som den ekonomiska styrningen antas ha. Skatteåterbäringen passar dåligt ihop med klimatmålet, eftersom jordbruket inte omfattas av utsläppshandeln. Energibeskattningen bör vara det primära styrmedlet i sikte på reduktionsmålen. Dessutom gör återbäringen av energiskatt att den lätta och tunga brännoljan fortfarande är relativt billiga jämfört med exempelvis inhemska förnybara energikällor.

Dålig beredning

Propositionen är dåligt beredd och väger inte sakkunnigt och tillräckligt omfattande in de olika beroendeförhållandena på energimarknaden. Hushållens energiräkning kommer att stiga oskäligt mycket. Energiskatteändringarna borde ha förberetts noggrant så att de hade beaktat att Kyotoavtalsperioden går ut 2012 och att det följaktligen ställs krav på villkoren för energimarknaden och att det sker vissa ändringar när den nya utsläppshandelsperioden börjar 2013.

Avvikande mening

Vi föreslår

att propositionen med förslag till ändring av lagstiftningen om energibeskattnings förkastas.

Helsingfors den 25 november 2010

Jouko Skinnari /sd
Sirpa Paatero /sd
Päivi Lipponen /sd

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

Propositionen om ändring av lagstiftningen om energibeskattningen innehåller ganska obetydliga incitament. Det är inte någon grön skattereform. Det beror bland annat på att innehållet i hög grad är betingat av behovet att fylla det statsfinansiella gap som uppstod när arbetsgivarernas FPA-avgift slopades och vissa detaljer som inte ligger i linje med klimatmålen.

De största problemen i reformen är att den miljörelaterade styreffekten är anspråkslös, beskattningen överlappar utsläppshandeln och den allt tyngre skattebördan drabbar hushåll, exportföretag och små och medelstora företag. Exempelvis vann skogsindustrin 50 miljoner euro på att FPA-avgiften slopades men kommer att förlora mer än 100 miljoner euro på skattereformen. Det kommer att leda till nedläggningar av produktion och arbetstillfällen i Finland samtidigt som nya investeringar i stället görs i andra länder. Kostnaderna för yrkesmässiga transportföretag är också skadliga. Skattegiljotinen är orättvis. Det är oklart hur reformen kommer att påverka virkespriset. Regeringen har inte ens analyserat hela reformens närings- och sysselsättningspolitiska konsekvenser.

Det är ofattbart att regeringen föreslår drivkraftsskatt för elbilar och biogasbilar. Skatten slopades för några år sedan för att miljövänliga bilar skulle bli vanligare.

Propositionen är bristfälligt beredd men viktig, så det är nödvändigt att dess effekter bevakas noga och att missförhållanden genast åtgär-

das. Om detta bör riksdagen ge regeringen en förpliktelse i form av ett uttalande.

Vi omfattar de synpunkter som ekonomiutskottet lyfter fram, men kräver att finansutskottet beaktar de viktigaste av dem och ändrar lagförslaget.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet ändrar propositionen så att

1. energibeskattningen inte blir ett styrmedel som överlappar utsläppshandeln,

2. skattegiljotinen ändras så att den behandlar företag rättvist,

3. energiräkningen för små och medelstora företag och hushåll inte stiger oskäligt mycket och

4. elbilar och biogasbilar inte påförs drivkraftsskatt,

och att finansutskottet tar med följande uttalande i sitt betänkande:

Utskottet förutsätter att regeringen noga ger akt på energibeskattnings närings- och sysselsättningspolitiska konsekvenser, särskilt för små och medelstora företag och exportföretag, och genast vidtar åtgärder om några negativa konsekvenser visar sig.

Helsingfors den 25 november 2010

Toimi Kankaanniemi /kd
Markku Uusipaavaliemi /saf

AVVIKANDE MENING 3

Motivering

Regeringen motiverar omstruktureringen av skatten på drivmedel och uppvärmnings- och kraftverksbränslen med det statsfinansiella underskottet som beror på den slopade FPA-avgiften. Jag anser att utskottets positiva ståndpunkt till propositionen i grunden är problematisk eftersom energiskatten ska kompensera det finansiella underskottet.

Genom den här propositionen väljer regeringen att gå in för en regressiv beskattning istället för progressiv. Den föreslagna skatten är regressiv eftersom energibeskattningen i sista hand i relation till inkomsterna slår hårdast mot hushåll med små inkomster än hushåll med högre inkomster. Därför är den här skattestrukturen rent av sämre än en platt skatt, som skulle medge att skattebördan alltid står i proportion till hushållens inkomster. För hushållen är energi en nytighet som är jämförbar med grundläggande infrastruktur. Propositionen leder till att energipriset stiger.

Dessutom särbehandlas företagen. Exempelvis vinner skogsindustri bara ungefär 50 miljoner euro på att arbetsgivarnas FPA-avgift slopas, medan den tvingas betala omkring 100 miljoner euro i nya energiskatter.

En svaghet är att propositionen innehåller ett förslag om energiskatt på bräntorv. Torv är en inhemsk energikälla som säkrar försörjningstryggheten. Det huvudsakliga alternativet är utländsk stenkol. När skatten på torv höjs finns också risken att torven kommer att ersättas med ökad vedbränning. I värsta fall kan det betyda att råvarutillgången störs och marknadspriset stiger för skogsindustrin med högre bearbetningsgrad och i synnerhet för massaindustrin. Torv bör inte påföras energiskatt.

Avvikande mening

Jag föreslår

att ekonomiutskottet i sitt utlåtande till finansutskottet borde ha föreslagit att propositionen förkastas.

Helsingfors den 25 november 2010

Matti Kangas /vänst